

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

w sprawie z wniosku K. S.
przy uczestnictwie B. B., X. B. i B. K.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt I Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w T. adw. A. F. wynagrodzenie w kwocie 360,- (trzysta sześćdziesiąt) złotych podwyższone o stawkę podatku VAT, z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem odwoławczym, którego wymogi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. wskazując na jej cechy konstrukcyjne i nakładając na skarżącego obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. Powołanie we wniosku przesłanki określonej w punkcie drugim wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.).

Skarżąca potrzebę wykładni art. 145 § 1 k.c. w zakresie określenia sposobu i metody obliczania wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogi koniecznej uzasadnia wskazaniem przez aktualne orzecznictwo na różne możliwości jego obliczania, zaś potrzebę wykładni pojęcia „nieodpowiedniości” dostępu do drogi publicznej upatruje w konieczności wskazania wielkości różnicy pomiędzy sumą kosztów wykonania i utrzymania urządzenia koniecznego do doprowadzenia do stanu odpowiedniego istniejącego dojazdu a uszczerbkiem nieruchomości obciążonej polegającym na wyjęciu spod eksploatacji pasa gruntu, uzasadniającej ustanowienie służebności koniecznej.

Wysoki stopień ogólności argumentów zaprezentowanych we wniosku nie wykazuje, że wskazane przepisy budzą poważne wątpliwości, a zatem nie wątpliwości zwykłe, które mogą być rozstrzygnięte przez sąd powszechny w toku rozpoznawania sprawy, a wątpliwości kwalifikowane, wynikające z rozbieżnej ich wykładni przez judykaturę i doktrynę, co w konsekwencji nie pozwala na ocenę, czy rzeczywiście wątpliwości takie zachodzą. Art. 145 § 1 k.c. był przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego i to zarówno w zakresie wykładni pojęcia „odpowiedniego” dostępu do drogi publicznej, jak i w zakresie wynagrodzenia za

ustanowienie drogi koniecznej. Ustalenie, czy dostęp jest „odpowiedni” należy do sfery ustaleń faktycznych, a zatem następuje na podstawie wszystkich okoliczności faktycznych związanych z położeniem nieruchomości, ich strukturą, przebiegiem dróg publicznych, sposobem wykorzystania i potrzebą wykonania koniecznych urządzeń. Nie jest więc możliwa generalna odpowiedź przesądzająca o zależności uznania dostępu za „odpowiedni” od wysokości kosztów koniecznych dla poprawienia istniejącego dostępu do drogi publicznej. Jest to tylko jedna z okoliczności branych pod uwagę przy ocenie tej przesłanki, bo równie ważną jest także okoliczność zakresu obciążenia nieruchomości sąsiedniej. Jak podkreśla się w doktrynie, zasadą jest zapewnienie przez właściciela dostępu do drogi publicznej z własnej nieruchomości, nawet jeżeli to generuje wysoki koszt urządzenia drogi dojazdowej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2014 r., III CZP 14/14, OSNC 2015 r., nr 1, poz. 8, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1998 r., II CKN 45/98, nie publ., z dnia 6 kwietnia 2004 r., I CSK 552/03, OSNC 2005 r., nr 4, poz. 70, z dnia 31 stycznia 2007 r., II CSK 421/06, nie publ., z dnia 21 czerwca 2011 r., I CSK 646/10, OSSG 2012 r., nr 10, poz. 62, z dnia 7 listopada 2012 r., IV CSK 423/12, nie publ.). Wiele stanów faktycznych wyklucza także ustalenie jednolitej zasady obliczania wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogi koniecznej, stąd różnorodność orzecznictwa w tym zakresie nie uzasadnia przyjęcia istnienia poważnych wątpliwości co do wykładni art. 145 § 1 k.c. we wskazanym zakresie.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z 13 § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 11 pkt 3 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015, poz. 1801).